

Projekt Bílá kniha terciárního vzdělávání

Hlavní výsledky z průzkumu názorů expertů na české vysoké školství

Petr Matějů

Průzkum názorů tzv. „stakeholders“ českého vysokého školství byl proveden v rámci projektu Bílá kniha terciárního vzdělávání. Jeho cílem bylo zjistit názory zainteresovaných skupin expertů na české vysoké školství, přičemž důraz byl kladen na roli vysokých škol v inovačním procesu a ve vývoji konkurenceschopnosti, na jejich spolupráci s průmyslem a regiony, na schopnost reagovat na změny na trhu práce a na poptávku po vysokoškolsky vzdělaných odbornících. Jako hlavní cílová skupina byli zvoleni tzv. „externí stakeholders“. Jde o poměrně široce definovanou skupinu lidí, kteří přímo či nepřímo mají na chod vysokých škol vliv, a to jak tím, že se podílí na jeho financování, správě nebo řízení (příslušné státní instituce a orgány, politici), nebo jsou v roli „odběratelů“ výstupů vysokých škol (zaměstnavatelé, firmy využívající výsledků výzkumné a vývojové činnosti, výzkumné instituce spolupracující s vysokými školami, atd.). Pracovně jsme tuto skupinu určili následujícím výčtem:

- a) výzkumný nebo vývojový pracovník mimo vysoké školství;
- b) zaměstnanec státní nebo krajské správy;
- c) politik na celostátní či krajské úrovni;
- d) osoba na střední a vyšší úrovni managementu firmy či podniku;
- e) experti a tvůrci veřejného mínění, kteří se problematikou vysokého školství, výzkumu a vývoje zabývají.

S cílem provést srovnání názorů zejména externích „stakeholders“ (aktérů) s názory významných členů a představitelů akademické obce (interní aktéři) jsme jako druhou cílovou skupinu zvolili představitele obou reprezentací vysokých škol (ČKR a RVŠ) a další členy akademické obce.

S ohledem na omezené zdroje a poměrně krátký čas, ve kterém bylo zapotřebí „snímek“ názorů získat, bylo rozhodnuto šetření provést na výběru, který vznikl metodou tzv. „sněhové koule“ (snowball method). Na začátku byli vybráni představitelé institucí a skupin, kteří nejlépe odpovídali výše uvedené široké definici aktérů (zaměstnavatelé, instituce státní a regionální správy, podnikatelé, výzkumné instituce, významní tvůrci veřejného mínění, členové České konference rektorů a Rady vysokých škol, Akademie věd ČR, atd.). Ti byli požádáni o vyplnění dotazníku a dále o to, aby jej sami poslali dalším osobám, které vyhovují poměrně široké definici cílové skupiny. Součástí průvodního dopisu bylo následující sdělení:

„Současně bychom Vás chtěli požádat, zda byste mohl/a dotazník před vyplněním poslat několika dalším osobám, které splňují alespoň jedno z následujících kritérií:

- a) člen akademické obce vysokých škol;*
- b) výzkumný nebo vývojový pracovník mimo vysoké školství;*
- c) zaměstnanec státní nebo krajské správy;*
- d) politik na celostátní či krajské úrovni;*
- e) osoba na střední a vyšší úrovni managementu firmy či podniku;*
- f) osoba, o které víte, že se problematikou vysokého školství, výzkumu a vývoje zabývá.“*

Důvodem této naší neobvyklé prosby (jde o aplikaci tzv. „snowball method“) není jen získat co nejvíce vyplněných dotazníků pro hromadné zpracování, ale též to, aby se minimalizoval přímý vliv organizátorů tohoto šetření na to, kdo bude osloven.“

Šetření proběhlo ve dnech 4. 9. až 10. 10. 2007. Komunikace s respondenty probíhala převážně e-mailem. Výsledný soubor 230 respondentů (viz tabulková příloha, část A. Složení souboru) tvoří z 61 % externí aktéři, 39 % tvoří členové akademické obce. Z hlediska dosaženého vzdělání jde z pochopitelných důvodů převážně o osoby s vysokoškolským vzděláním (94 %), více než polovina ze všech respondentů uvedla osobní zkušenost s vysokoškolským prostředím v zahraničí. Dvě třetiny respondentů uvedly, že s velkým zájmem sledují veřejnou debatu o vysokém školství, zbytek tuto debatu sleduje alespoň občas. Polovina z dotázaných uvedla, že na některé vysoké škole vyučuje, a to buď interně (36 %), nebo externě (17 %).

Přehled výsledků je uveden v části B. Tabulkové přílohy. Odpovědi na jednotlivé otázky jsou zde uvedeny jednak pro celý soubor a dále pro dvě hlavní skupiny, tj. pro externí a interní aktéry zvlášť. Smyslem této zprávy není detailní popis distribucí odpovědí na jednotlivé otázky. Předpokládáme, že většina uživatelů výsledků tohoto šetření si dokáže učinit z prezentovaných tabulek a grafů na oblasti svého specifického své vlastní závěry. Spíše se zde pokusíme o celkové shrnutí výsledků a jejich interpretaci v kontextu přípravy Bílé knihy terciárního vzdělávání.

K hlavním zjištěním obecnějšího charakteru a významu pro přípravu reformy vysokého školství patří poměrně značný soulad mezi externími a interními aktéry pokud jde o hlavní problémy českého vysokého školství. Ačkoli na první pohled se tyto dvě skupiny liší v intenzitě, s jakou vyjadřují své názory, panuje poměrně velká shoda v tom, které z problémů jsou nejvíce naléhavé.

Podíváme-li se na oblasti, ve kterých **dotázaní bez ohledu na příslušnost k externím či interním aktérům** vyjádřili největší skepsi (tabulka 1), zjistíme, že mezi ně patří: omezená schopnost vysokých škol pružně reagovat na změny na trhu práce a na kvalifikační potřeby zaměstnavatelů, nerovnováha v pravomocích a odpovědnosti správních rad, managementu a akademických senátů vysokých škol, špatné podmínky pro spolupráci vysokých škol s podniky a dalšími subjekty, následovaná neschopností vysokých škol spolupracovat, dále skutečnost, že celkový rozvoj terciárního sektoru vzdělávání a výzkumu uskutečňovaného na vysokých školách není v souladu se strategickými potřebami regionů a České republiky jako celku, a konečně, že výzkum uskutečňovaný na našich univerzitách nemá světovou úroveň.

Viděno očima **externích aktérů** (tabulka 2) jde o tytéž problémy, jen jsou v hodnocení těchto oblastí celkově kritičtější. Pro tuto skupinu je dále typické, že na rozdíl od interních aktérů není přesvědčena o tom, že studijní programy i výuka na našich univerzitách drží krok s vývojem poznání a výzkumu ve světě a že větší zainteresovanosti vysokých škol na tom, jak se jejich absolventi uplatňují na trhu práce, bude možné dosáhnout i bez zavedení školného.

Skupina **interních aktérů** (tabulka 3) je celkově se stavem vysokého školství spokojenější, což nijak nepřekvapuje, nicméně jako problémové vidí téměř všechny oblasti, které identifikovali externí aktéři. Je vcelku pochopitelné, že představitelé akademické obce kladou na první místo problém podmínek, které mají pro spolupráci s podniky a dalšími subjekty. Na druhou stranu je možná překvapující, že i představitelé akademické obce vidí problém v rozložení pravomoci a odpovědnosti správních rad, managementu a akademických senátů vysokých škol i to, že i tato skupina se domnívá, že větší zainteresovanosti vysokých škol na kvalitě přípravy absolventů bude obtížné dosáhnout bez zavedení školného (zhruba polovina dotázaných v obou skupinách se nesouhlasí s výrokem, že tohoto cíle bude možné dosáhnout bez zavedení školného).

Podíváme-li se na výsledky šetření z hlediska **nesouladu mezi externími aktéry a představiteli akademické obce** (tabulka 1, poslední sloupec, ve kterém je uvedena statistika F-ratio informující o rozdílu mezi skupinami),¹ zjistíme, že i zde výsledky více méně reflektují obecné povědomí. Členové akademické obce se od externích aktérů nejvíce liší v hodnocení spolupráce s podniky

¹ Statistika F-ratio je, stručně řečeno, údaj, který odpovídá na otázku, jak velkou část rozptylu příslušné proměnné lze připisat rozdílům mezi sledovanými skupinami (ve srovnání s rozdíly uvnitř skupin). V tabulkách v příloze navíc uvádíme koeficient pořadové korelace Gamma, který říká, jak velká je souvislost mezi odpovědi na danou otázku a příslušností ke skupině. Kladné hodnoty svědčí o souladu, záporné o nesouladu mezi skupinami. Čím větší je absolutní hodnota koeficientu, tím větší je závislost odpovědi na danou otázku na příslušnosti ke skupině.

(členové akademické obce vidí tuto oblast jako mnohem méně problematickou), dále v důrazu, který kladou na omezující podmínky (na rozdíl od externích aktérů je naprostá většina dotazovaných z řad akademické obce přesvědčena, že kdyby výdaje na vysoké školství u nás dosáhly úrovně vyspělých zemí, kvalita poskytovaného vzdělání na většině vysokých škol by se výrazně zvýšila), dále existují poměrně velké rozdíly v hodnocení kvality poskytovaného vzdělání na našich nejlepších vysokých školách ve srovnání s ostatními evropskými a světovými univerzitami a v hodnocení schopnosti našich vysokých škol uspokojovat poptávku po vysokoškolském vzdělání (v obou případech reprezentanti akademické obce vidí naše vysoké školy v mnohem lepším světle než externí aktéři).

Poměrně velká **shoda mezi externími aktéry a představiteli akademické obce** naopak panuje v tom, že rozpočty jednotlivých institucí terciárního vzdělávání by měly být výrazně závislé na tom, jak dobře se jejich absolventi uplatňují na trhu práce, že studenti vysokých škol by měli vůči školám svůj vliv uplatňovat především jako jejich klienti, dále v přesvědčení, že dosáhnout větší zainteresovanosti vysokých škol na tom, jak se jejich absolventi uplatňují na trhu práce, nebude snadné bez zavedení školního a konečně největší shoda byla identifikována v názoru, že pravomoci a odpovědnost správních rad, managementu a akademických senátů vysokých škol jsou v účelné a účinné rovnováze (zde ovšem je třeba upozornit na to, že u skupiny externích aktérů 41 % uvedlo, že tento problém nedokáží posoudit). Z hlediska klíčových témat diskutovaných v průběhu prací na Bílé knize terciárního vzdělávání se jako cenné jeví i zjištění, že obě skupiny se výrazně přiklání k názoru, že v řízení vysokých škol je třeba uplatnit více prvků z oblasti řízení velkých firem (externí aktéři souhlasí ze 78 %, členové akademické obce ze 74 %).

Na závěr je třeba ještě jednou zdůraznit, že výběr respondentů nebyl v přísném slova smyslu pravděpodobnostní a že závěry tedy nelze považovat ve statistickém slova smyslu za reprezentativní. Zvolená metoda výběru je však v literatuře uváděna jako jedna z poměrně „levných“ metod výběru respondentů z velmi specifických cílových skupin, která se vyznačuje tím, že výběr probíhá velmi nezávisle na organizátorech šetření. Aniž bychom tedy chtěli výsledky tradičním způsobem zobecňovat, nedomníváme se, že jsou výrazně vychýleny směrem, který by si tým připravující Bílou knihu terciárního vzdělávání mohl případně přát. Současně považujeme za samozřejmé, že data z tohoto průzkumu poskytneme k vlastnímu zpracování komukoli, kdo o ně požádá.

Tabulka 1: Základní údaje o distribuci odpovědí na postojové otázky – seřazeno podle stupně celkového nesouhlasu

Otázka	Průměrné skóre ¹⁾	F-ratio
05. Naše vysoké školy pružně reagují na změny na trhu práce a na kvalifikační potřeby zaměstnavatelů.	3,118	15,473
16. Pravomoci a odpovědnost správních rad, managementu a akademických senátů vysokých škol jsou v účelné a účinné rovnováze.	2,969	0,009
04. Naše vysoké školy mají pro spolupráci s podniky a dalšími subjekty stejné podmínky jako vysoké školy ve vyspělých zemích.	2,947	7,388
03. Naše vysoké školy dokáží spolupracovat s podniky a dalšími subjekty stejně dobře jako vysoké školy ve vyspělých zemích.	2,861	20,492
17. Celkový rozvoj terciárního sektoru vzdělávání je v souladu se strategickými potřebami regionů.	2,747	11,300
18. Zaměření výzkumu prováděného na vysokých školách je v souladu se strategickými potřebami ČR i jednotlivých regionů.	2,641	6,155
06. Takzvané regionální vysoké školy dokáží pružně reagovat na potřeby regionů a přispívají k jejich rozvoji.	2,582	8,222
15. Výzkum uskutečňovaný na našich univerzitách má světovou úroveň.	2,577	7,525
20. Na řízení vysokých škol by se měly v co nejvyšší míře podílet jejich samosprávné orgány (akademické senáty).	2,485	14,711
14. Dosáhnout větší zainteresovanosti vysokých škol na tom, jak se jejich absolventi uplatňují na trhu práce, půjde i bez zavedení školného.	2,468	0,328
07. Studijní programy i výuka na našich univerzitách drží krok s vývojem poznání a výzkumu ve světě.	2,388	14,379
09. Vzdělání poskytované našimi nejlepšími univerzitami je co do kvality srovnatelné se vzděláním poskytovaným univerzitami v USA, Austrálii a Kanadě.	2,322	6,693
11. Naprostá většina talentovaných mladých lidí, kteří chtějí studovat na vysoké škole, dostane šanci studovat obor, který by si přáli.	2,258	9,233
10. Naše vysoké školy již dokáží uspokojit poptávku po vysokoškolském vzdělání.	2,250	14,321
01. Naše vysoké školství výrazně přispívá k tvorbě inovačního potenciálu ČR	2,136	11,927
02. Naše vysoké školství má velký vliv na konkurenceschopnost naší ekonomiky.	2,101	8,064
12. Kdyby výdaje na vysoké školství u nás dosáhly úrovně vyspělých zemí, kvalita poskytovaného vzdělání na většině vysokých škol by se výrazně zvýšila.	2,013	20,393
13. Rozpočty jednotlivých institucí terciárního vzdělávání by měly být výrazně závislé na tom, jak dobře se jejich absolventi uplatňují na trhu práce.	1,942	3,119
08. Vzdělání poskytované našimi nejlepšími univerzitami je co do kvality srovnatelné se vzděláním poskytovaným ostatními evropskými univerzitami.	1,897	16,038
19. V řízení vysokých škol je třeba uplatnit více prvků z oblasti řízení velkých firem.	1,794	7,416
21. Studenti vysokých škol by měli vůči školám svůj vliv uplatňovat především jako jejich klienti.	1,669	2,991

1) Průměrné skóre počítáno po vyloučení respondentů, kteří uvedli, že daný problém nedokáží posoudit.

Tabulka 2: Deset největších problémů podle externích aktérů

Otázka	Průměrné skóre externí
05. Naše vysoké školy pružně reagují na změny na trhu práce a na kvalifikační potřeby zaměstnavatelů.	3,2727
03. Naše vysoké školy dokáží spolupracovat s podniky a dalšími subjekty stejně dobře jako vysoké školy ve vyspělých zemích.	3,0692
16. Pravomoci a odpovědnost správních rad, managementu a akademických senátů vysokých škol jsou v účelné a účinné rovnováze.	2,9634
17. Celkový rozvoj terciárního sektoru vzdělávání je v souladu se strategickými potřebami regionů.	2,8938
04. Naše vysoké školy mají pro spolupráci s podniky a dalšími subjekty stejné podmínky jako vysoké školy ve vyspělých zemích.	2,8197
18. Zaměření výzkumu prováděného na vysokých školách je v souladu se strategickými potřebami ČR i jednotlivých regionů.	2,7547
06. Takzvané regionální vysoké školy dokáží pružně reagovat na potřeby regionů a přispívají k jejich rozvoji.	2,7103
15. Výzkum uskutečňovaný na našich univerzitách má světovou úroveň.	2,7034
07. Studijní programy i výuka na našich univerzitách drží krok s vývojem poznání a výzkumu ve světě.	2,5469
14. Dosáhnout větší zainteresovanosti vysokých škol na tom, jak se jejich absolventi uplatňují na trhu práce, půjde i bez zavedení školního.	2,5000

1) Průměrné skóre počítáno po vyloučení respondentů, kteří uvedli, že daný problém nedokáží posoudit.

Tabulka 3: Deset největších problémů podle interních aktérů

Otázka	Průměrné skóre interní
04. Naše vysoké školy mají pro spolupráci s podniky a dalšími subjekty stejné podmínky jako vysoké školy ve vyspělých zemích.	3,1279
16. Pravomoci a odpovědnost správních rad, managementu a akademických senátů vysokých škol jsou v účelné a účinné rovnováze.	2,9753
05. Naše vysoké školy pružně reagují na změny na trhu práce a na kvalifikační potřeby zaměstnavatelů.	2,8864
20. Na řízení vysokých škol by se měly v co nejvyšší míře podílet jejich samosprávné orgány (akademické senáty).	2,7701
03. Naše vysoké školy dokáží spolupracovat s podniky a dalšími subjekty stejně dobře jako vysoké školy ve vyspělých zemích.	2,5465
17. Celkový rozvoj terciárního sektoru vzdělávání je v souladu se strategickými potřebami regionů.	2,5072
18. Zaměření výzkumu prováděného na vysokých školách je v souladu se strategickými potřebami ČR i jednotlivých regionů.	2,4872
14. Dosáhnout větší zainteresovanosti vysokých škol na tom, jak se jejich absolventi uplatňují na trhu práce, půjde i bez zavedení školního.	2,4186
15. Výzkum uskutečňovaný na našich univerzitách má světovou úroveň.	2,3976
06. Takzvané regionální vysoké školy dokáží pružně reagovat na potřeby regionů a přispívají k jejich rozvoji.	2,3824

1) Průměrné skóre počítáno po vyloučení respondentů, kteří uvedli, že daný problém nedokáží posoudit.

Příloha 1: Tabulky a grafy

A. Složení souboru (údaje v procentech)

1. Nejvyšší dosažené vzdělání

Střední bez maturity nebo nižší	0,9
Střední s maturitou	5,4
Vysokoškolské	93,8

2. Studoval/a nebo pobýval/a alespoň nějakou dobu na některé zahraniční univerzitě nebo výzkumném pracovišti?

Ano	57,5
Ne	42,5

3. Sleduje veřejnou a politickou diskusi o našem vysokém školství?

Ano, s velkým zájmem	65,6
Ano, jen příležitostně	33,0
Ne	1,3

4. Působí na některé z našich vysokých škol?

Ano – jako interní vyučující	36,0
Ano – jako externí vyučující	17,8
Ne	46,2

5. Zaměstnání či postavení?

Zaměstnanec státní správy na vyšší úrovni (ředitel odboru a výše)	4,4
Zaměstnanec státní správy - ostatní	13,3
Akademický funkcionář – management vysoké školy či fakulty	19,1
Akademický funkcionář – člen samosprávy (senátu) vysoké školy či fakulty	4,0
Vysokoškolský učitel	15,1
Vědecký nebo výzkumný pracovník mimo vysoké školství	16,9
Člen vedení soukromé firmy	8,9
Zaměstnanec soukromé firmy	8,4
Podnikatel	1,8
Politik či zastupitel na krajské nebo nižší úrovni	,4
Politik na celostátní úrovni	1,8
Novinář	5,8
Ostatní	4,4

6. Skupina

Externí stakeholders	61,3
Interní stakeholders	38,7

B. Názory dotázaných celkem a ve skupinách externích a interních aktérů (údaje v procentech)

Základní údaje o distribuci odpovědí na postojové otázky

Otázka	Jednoznačně pozitivní postoj (%)		Průměrné skóre	Rozdíl mezi skupinami (F-ratio)
	Externí	Interní		
1. Naše vysoké školství výrazně přispívá k tvorbě inovačního potenciálu ČR.	11,3	34,8	2,136	11,927
2. Naše vysoké školství má velký vliv na konkurenceschopnost naší ekonomiky.	23,4	37,1	2,101	8,064
3. Naše vysoké školy dokáží spolupracovat s podniky a dalšími subjekty stejně dobře jako vysoké školy ve vyspělých zemích.	3,6	13,5	2,861	20,492
4. Naše vysoké školy mají pro spolupráci s podniky a dalšími subjekty stejné podmínky jako vysoké školy ve vyspělých zemích.	4,3	3,4	2,947	7,388
5. Naše vysoké školy pružně reagují na změny na trhu práce a na kvalifikační potřeby zaměstnavatelů.	0,7	3,4	3,118	15,473
6. Takzvané regionální vysoké školy dokáží pružně reagovat na potřeby regionů a přispívají k jejich rozvoji.	1,4	9,1	2,582	8,222
7. Studijní programy i výuka na našich univerzitách drží krok s vývojem poznání a výzkumu ve světě.	3,6	17	2,388	14,379
8. Vzdělání poskytované našimi nejlepšími univerzitami je co do kvality srovnatelné se vzděláním poskytovaným ostatními evropskými univerzitami.	19,3	39,8	1,897	16,038
9. Vzdělání poskytované našimi nejlepšími univerzitami je co do kvality srovnatelné se vzděláním poskytovaným univerzitami v USA, Austrálii a Kanadě.	15,8	21,8	2,322	6,693
10. Naše vysoké školy již dokáží uspokojit poptávku po vysokoškolském vzdělání.	12,9	29,9	2,250	14,321
11. Naprostá většina talentovaných mladých lidí, kteří chtějí studovat na vysoké škole, dostane šanci studovat obor, který by si přáli.	12,9	21,6	2,258	9,233
12. Kdyby výdaje na vysoké školství u nás dosáhly úrovně vyspělých zemí, kvalita poskytovaného vzdělání na většině vysokých škol by se výrazně zvýšila.	22,9	48,9	2,013	20,393
13. Rozpočty jednotlivých institucí terciárního vzdělávání by měly být výrazně závislé na tom, jak dobře se jejich absolventi uplatňují na trhu práce.	38,6	25,8	1,942	3,119
14. Dosáhnout větší zainteresovanosti vysokých škol na tom, jak se jejich absolventi uplatňují na trhu práce, půjde i bez zavedení školného.	16,4	27,0	2,468	0,328
15. Výzkum uskutečňovaný na našich univerzitách má světovou úroveň.	6,5	9,0	2,577	7,525

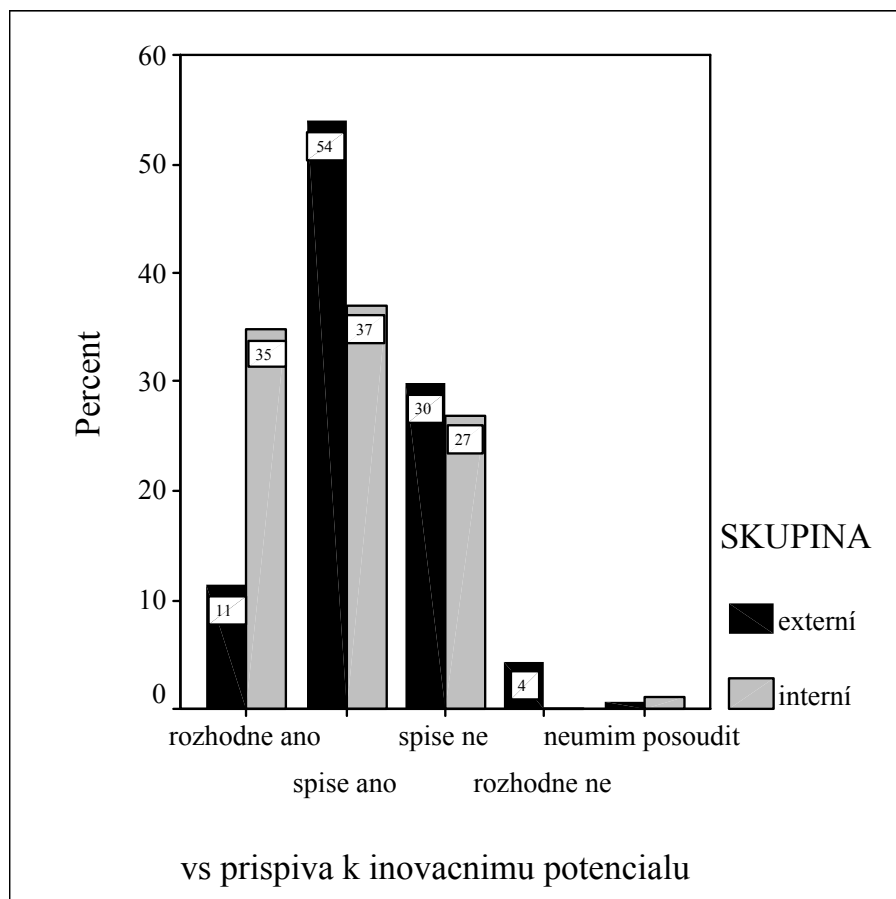
Základní údaje o distribuci odpovědí na postojové otázky (pokračování)

16. Pravomoci a odpovědnost správních rad, managementu a akademických senátů vysokých škol jsou v účelné a účinné rovnováze.	0,7	5,7	2,969	0,009
17. Celkový rozvoj terciárního sektoru vzdělávání je v souladu se strategickými potřebami regionů.	2,1	6,7	2,747	11,300
18. Zaměření výzkumu prováděného na vysokých školách je v souladu se strategickými potřebami ČR i jednotlivých regionů.	0,7	5,6	2,641	6,155
19. V řízení vysokých škol je třeba uplatnit více prvků z oblasti řízení velkých firem.	47,1	36,0	1,794	7,416
20. Na řízení vysokých škol by se měly v co nejvyšší míře podílet jejich samosprávné orgány (akademické senáty).	15,1	12,5	2,485	14,711
21. Studenti vysokých škol by měli vůči školám svůj vliv uplatňovat především jako jejich klienti.	49,6	37,5	1,669	2,991

1. Naše vysoké školství výrazně přispívá k tvorbě inovačního potenciálu ČR.

	Celkem	Externí	Interní
Rozhodně ano	20,4	11,3	34,8
Spíše ano	47,4	53,9	37,1
Spíše ne	28,7	29,8	27,0
Rozhodně ne	2,6	4,3	0,0
Neumím posoudit	0,9	0,7	1,1

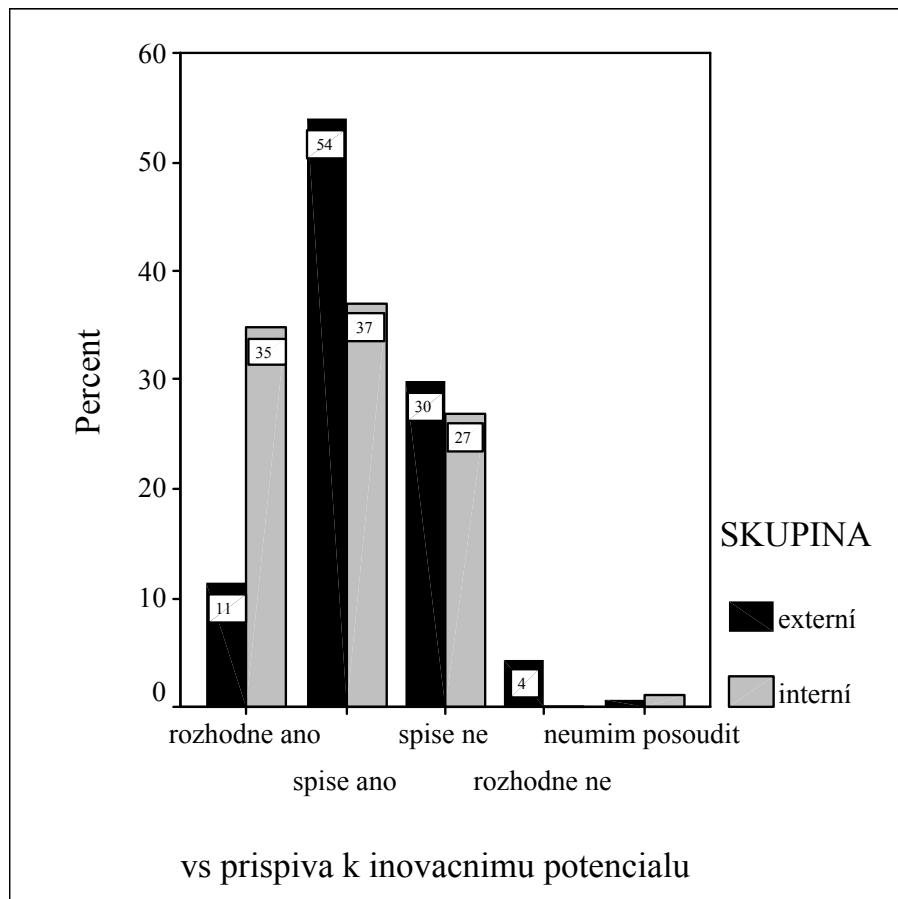
Gamma -0,326

2. Naše vysoké školství má velký vliv na konkurenceschopnost naší ekonomiky.

	Celkem	Externí	Interní
Rozhodně ano	28,7	23,4	37,1
Spíše ano	35,2	33,3	38,2
Spíše ne	30,0	36,2	20,2
Rozhodně ne	4,3	5,0	3,4
Neumím posoudit	1,7	2,1	1,1

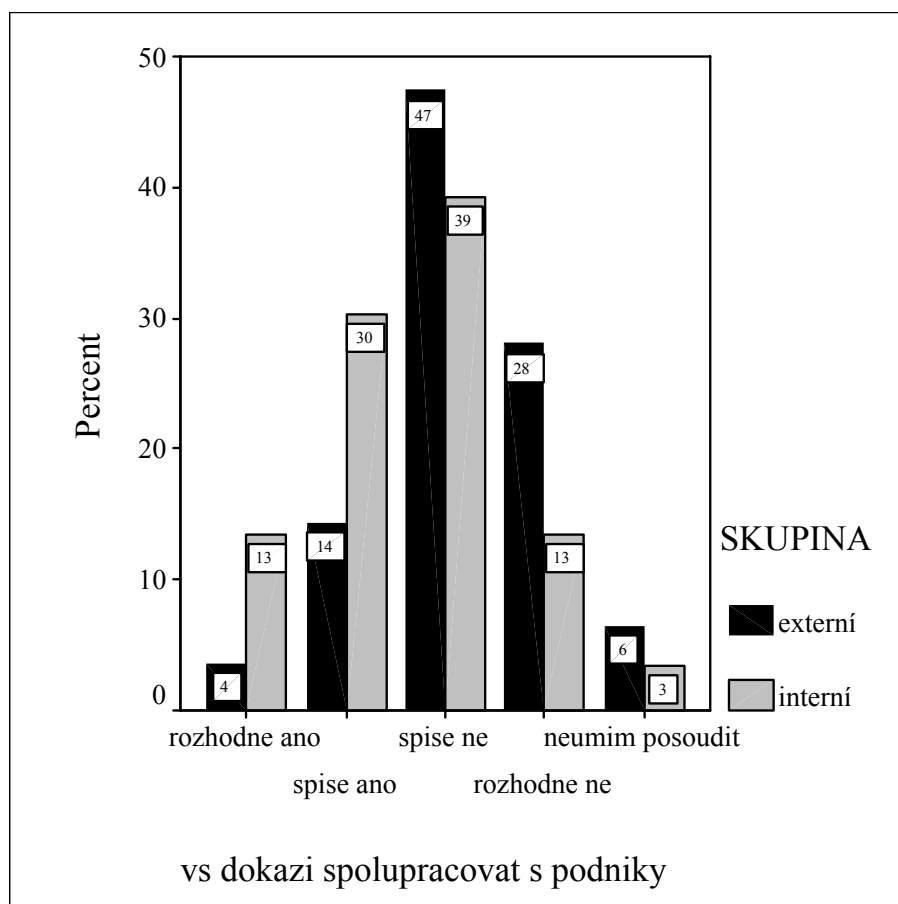
Gamma -0,444

3. Naše vysoké školy dokáží spolupracovat s podniky a dalšími subjekty stejně dobře jako vysoké školy ve vyspělých zemích.

	Celkem	Externí	Interní
Rozhodně ano	7,5	3,6	13,5
Spíše ano	20,6	14,4	30,3
Spíše ne	44,3	47,5	39,3
Rozhodně ne	22,4	28,1	13,5
Neumím posoudit	5,3	6,5	3,4

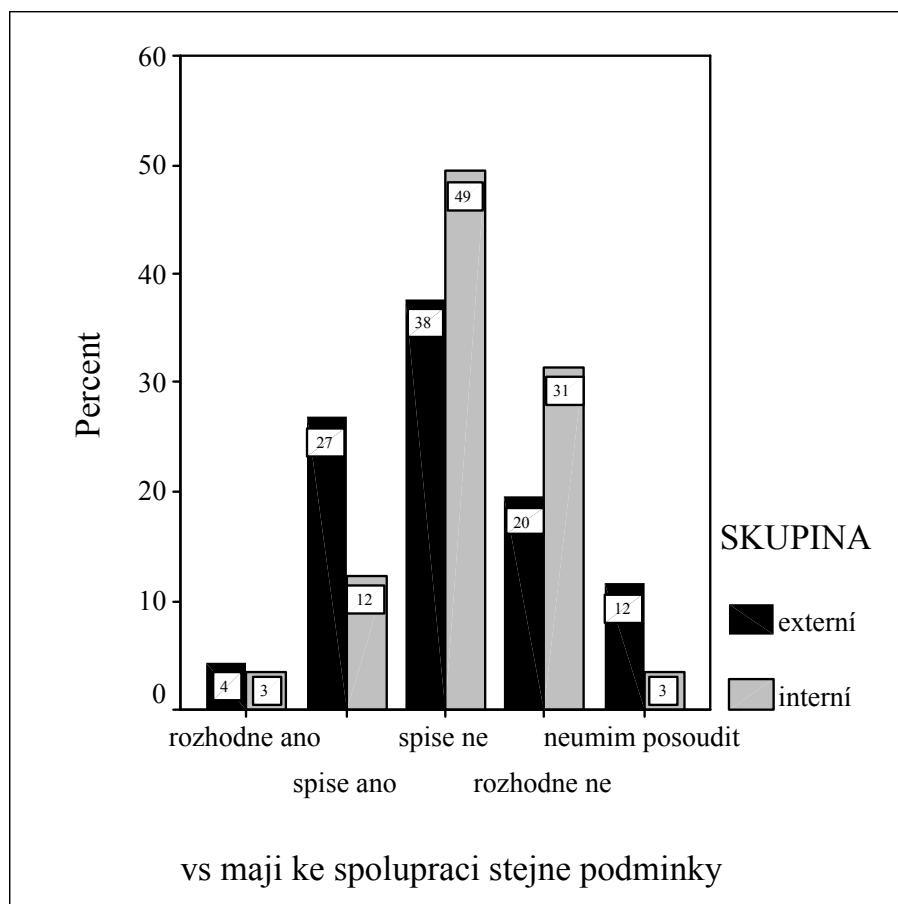
Gamma -0,443

4. Naše vysoké školy mají pro spolupráci s podniky a dalšími subjekty stejné podmínky jako vysoké školy ve vyspělých zemích

	Celkem	Externí	Interní
Rozhodně ano	4,0	4,3	3,4
Spíše ano	21,1	26,8	12,4
Spíše ne	42,3	37,7	49,4
Rozhodně ne	24,2	19,6	31,5
Neumím posoudit	8,4	11,6	3,4

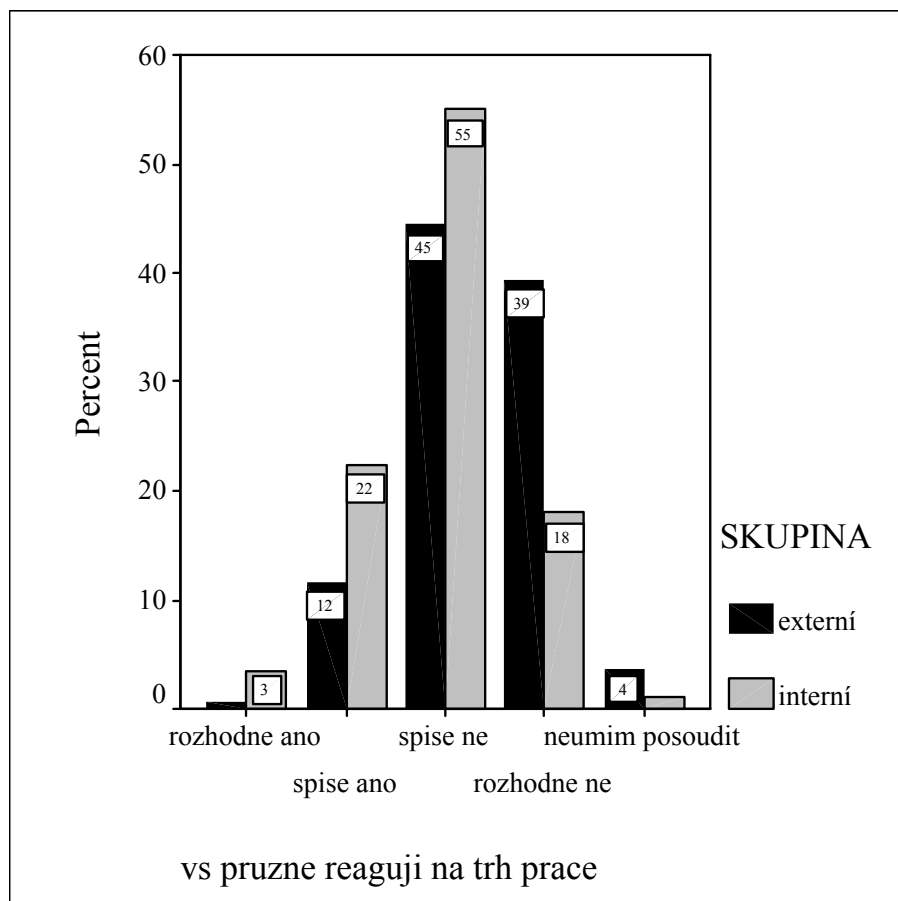
Gamma -0,435

5. Naše vysoké školy pružně reagují na změny na trhu práce a na kvalifikační potřeby zaměstnavatelů .

	Celkem	Externí	Interní
Rozhodně ano	1,8	0,7	3,4
Spíše ano	15,9	11,7	22,5
Spíše ne	48,7	44,5	55,1
Rozhodně ne	31,0	39,4	18,0
Neumím posoudit	2,7	3,6	1,1

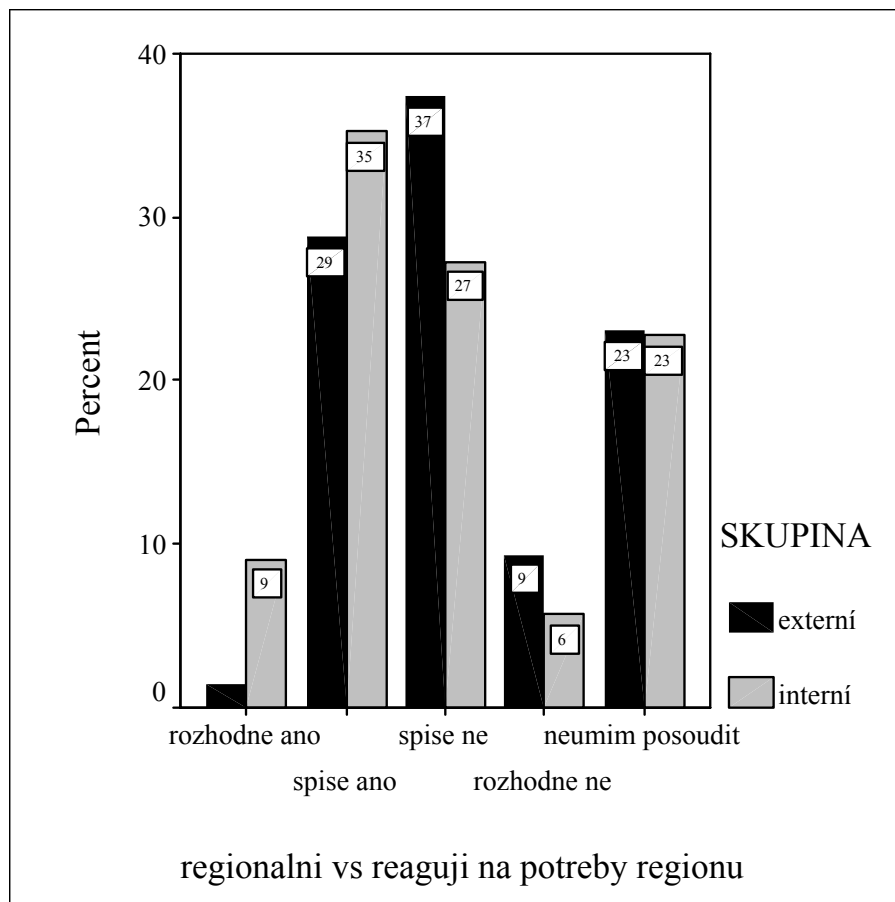
Gamma -0,341

6. Takzvané regionální vysoké školy dokáží pružně reagovat na potřeby regionů a přispívají k jejich rozvoji.

	Celkem	Externí	Interní
Rozhodně ano	4,4	1,4	9,1
Spíše ano	31,3	28,8	35,2
Spíše ne	33,5	37,4	27,3
Rozhodně ne	7,9	9,4	5,7
Neumím posoudit	22,9	23,0	22,7

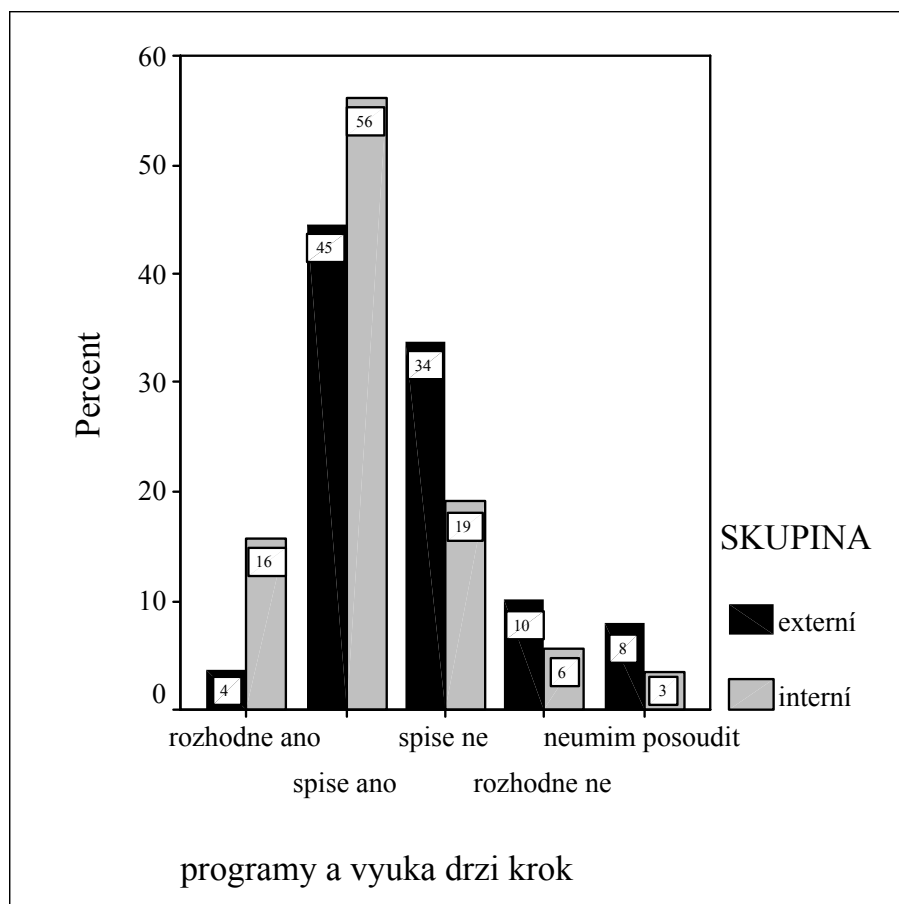
Gamma -0,355

7. Studijní programy i výuka na našich univerzitách drží krok s vývojem poznání a výzkumu ve světě.

	Celkem	Externí	Interní
Rozhodně ano	8,3	3,6	15,7
Spíše ano	49,1	44,6	56,2
Spíše ne	28,1	33,8	19,1
Rozhodně ne	8,3	10,1	5,6
Neumím posoudit	6,1	7,9	3,4

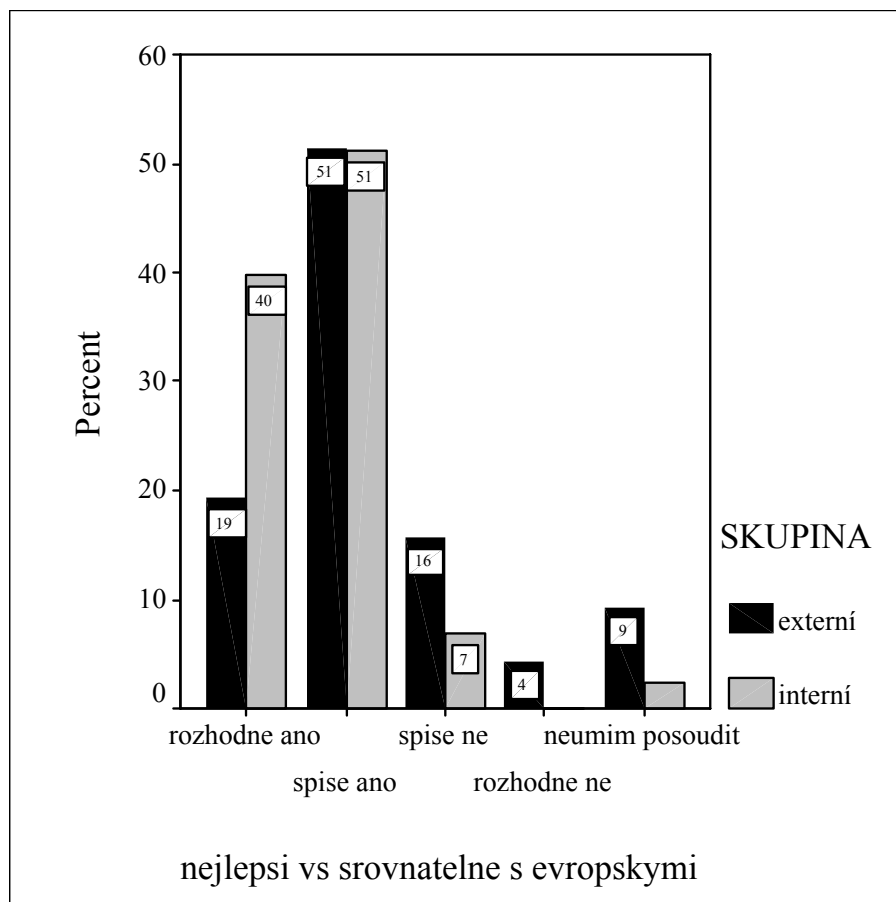
Gamma 0,194

8. Vzdělání poskytované našimi nejlepšími univerzitami je co do kvality srovnatelné se vzděláním poskytovaným ostatními evropskými univerzitami.

	Celkem	Externí	Interní
Rozhodně ano	27,2	19,3	39,8
Spíše ano	51,3	51,4	51,1
Spíše ne	12,3	15,7	6,8
Rozhodně ne	2,6	4,3	0,0
Neumím posoudit	6,6	9,3	2,3

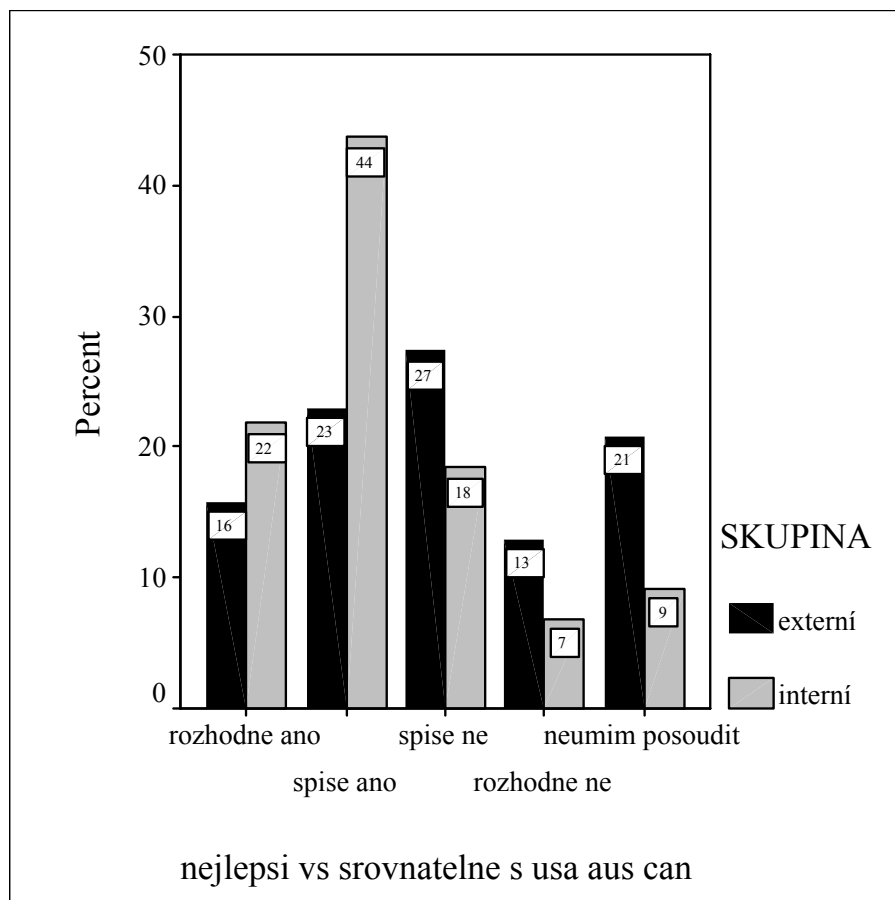
Gamma -0,358

9. Vzdělání poskytované našimi nejlepšími univerzitami je co do kvality srovnatelné se vzděláním poskytovaným univerzitami v USA, Austrálii a Kanadě.

	Celkem	Externí	Interní
Rozhodně ano	18,1	15,8	21,8
Spíše ano	31,0	23,0	43,7
Spíše ne	23,9	27,3	18,4
Rozhodně ne	10,6	12,9	6,9
Neumím posoudit	16,4	20,9	9,2

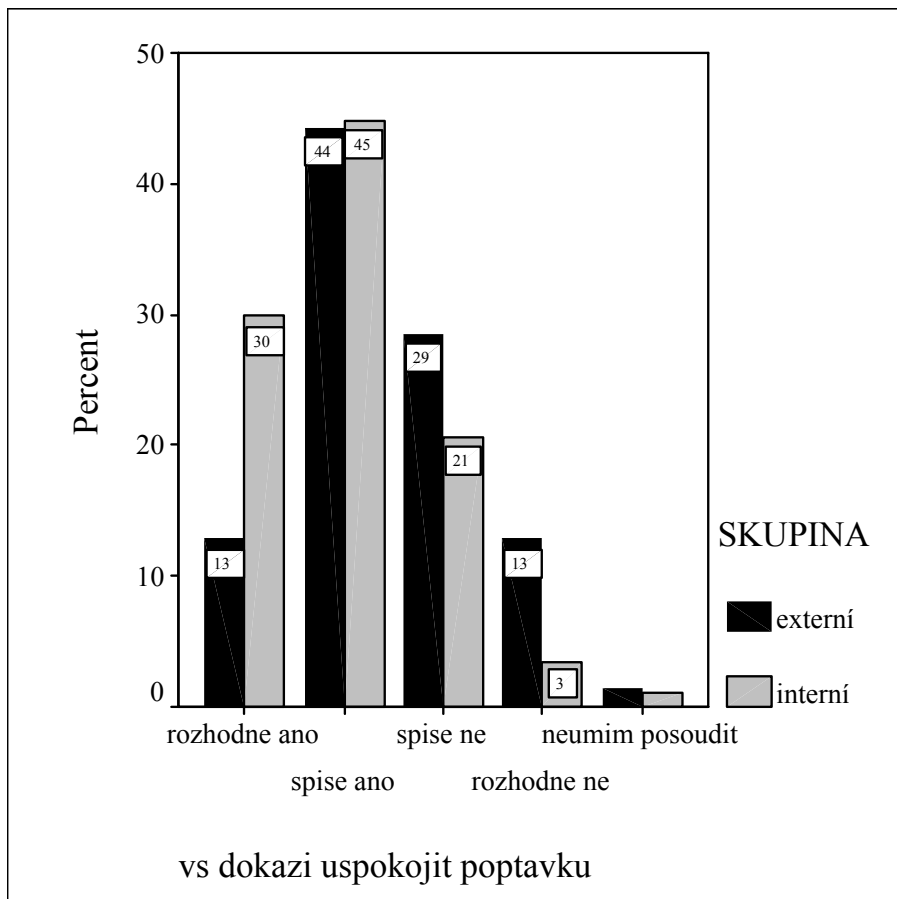
Gamma -0,182

10. Naše vysoké školy již dokáží uspokojit poptávku po vysokoškolském vzdělání.

	Celkem	Externí	Interní
Rozhodně ano	19,4	12,9	29,9
Spíše ano	44,5	44,3	44,8
Spíše ne	25,6	28,6	20,7
Rozhodně ne	9,3	12,9	3,4
Neumím posoudit	1,3	1,4	1,1

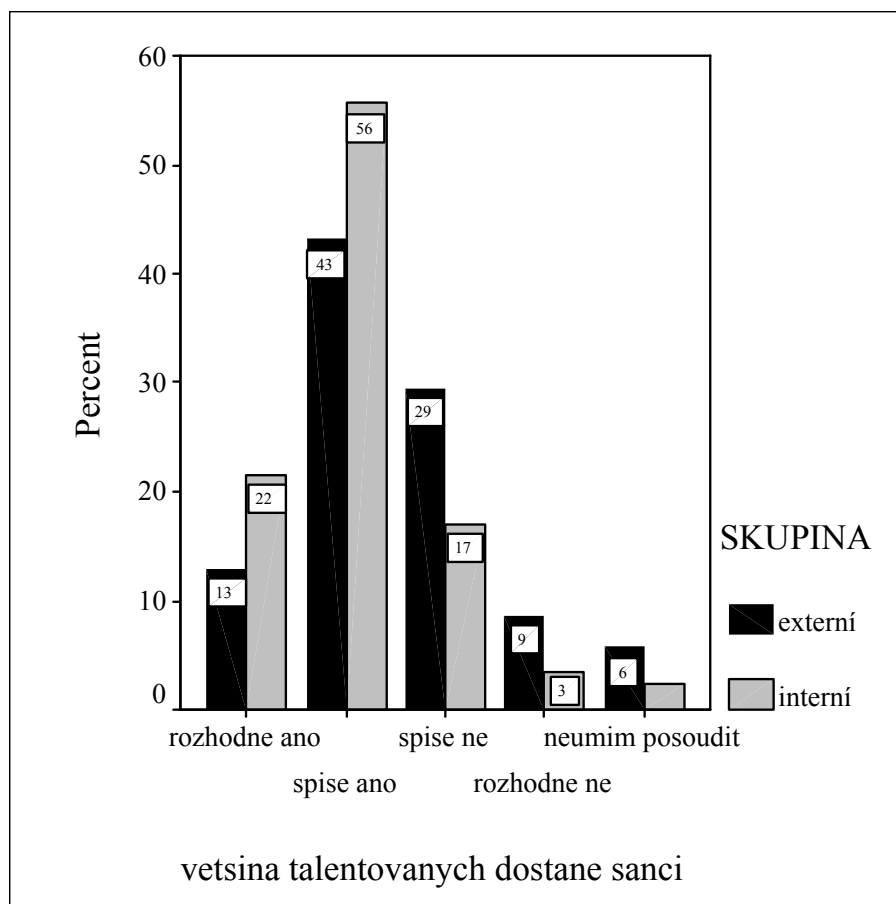
Gamma 0,170

11. Naprostá většina talentovaných mladých lidí, kteří chtějí studovat na vysoké škole, dostane šanci studovat obor, který by si přáli.

	Celkem	Externí	Interní
Rozhodně ano	16,3	12,9	21,6
Spíše ano	48,0	43,2	55,7
Spíše ne	24,7	29,5	17,0
Rozhodně ne	6,6	8,6	3,4
Neumím posoudit	4,4	5,8	2,3

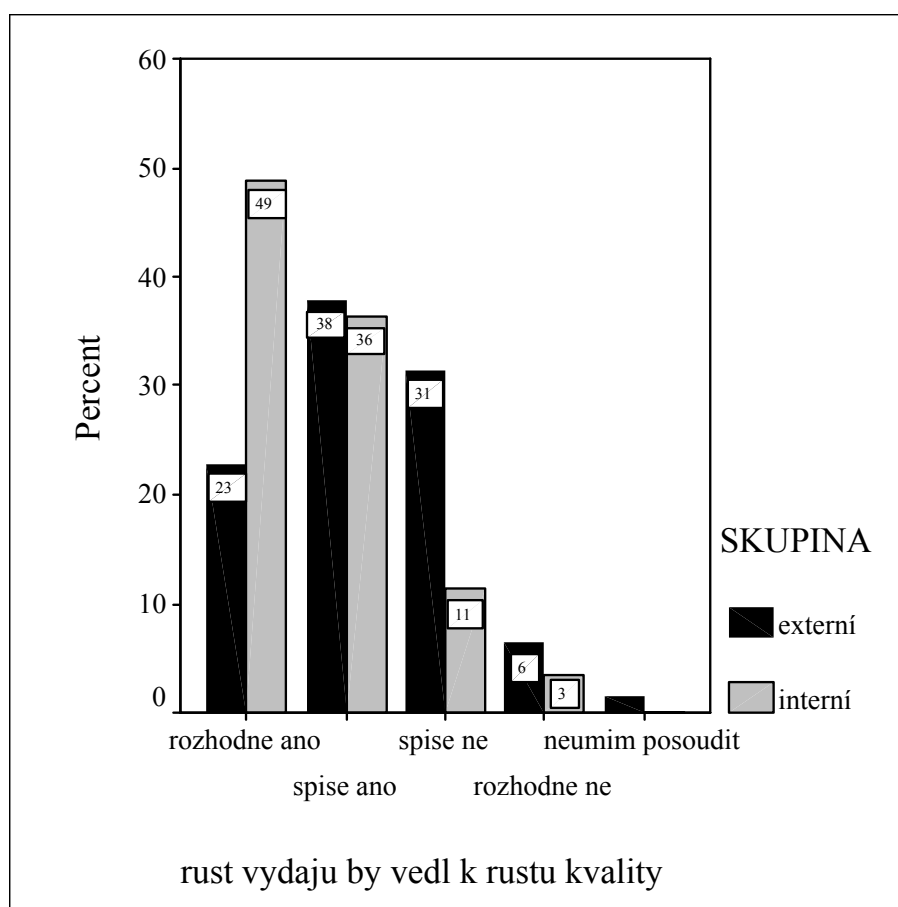
Gamma 0,222

12. Kdyby výdaje na vysoké školství u nás dosáhly úrovně vyspělých zemí, kvalita poskytovaného vzdělání na většině vysokých škol by se výrazně zvýšila.

	Celkem	Externí	Interní
Rozhodně ano	32,9	22,9	48,9
Spíše ano	37,3	37,9	36,4
Spíše ne	23,7	31,4	11,4
Rozhodně ne	5,3	6,4	3,4
Neumím posoudit	,9	1,4	0,0

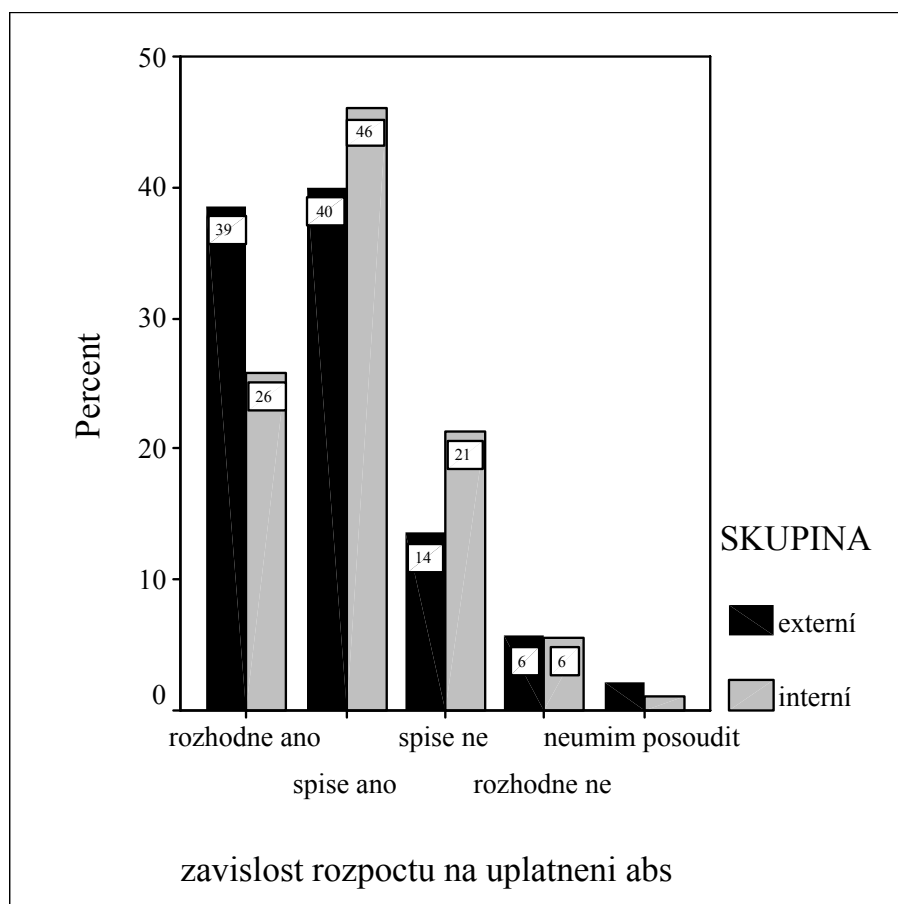
Gamma -0,485

13. Rozpočty jednotlivých institucí terciárního vzdělávání by měly být výrazně závislé na tom, jak dobře se jejich absolventi uplatňují na trhu práce.

	Celkem	Externí	Interní
Rozhodně ano	33,6	38,6	25,8
Spíše ano	42,4	40,0	46,1
Spíše ne	16,6	13,6	21,3
Rozhodně ne	5,7	5,7	5,6
Neumím posoudit	1,7	2,1	1,1

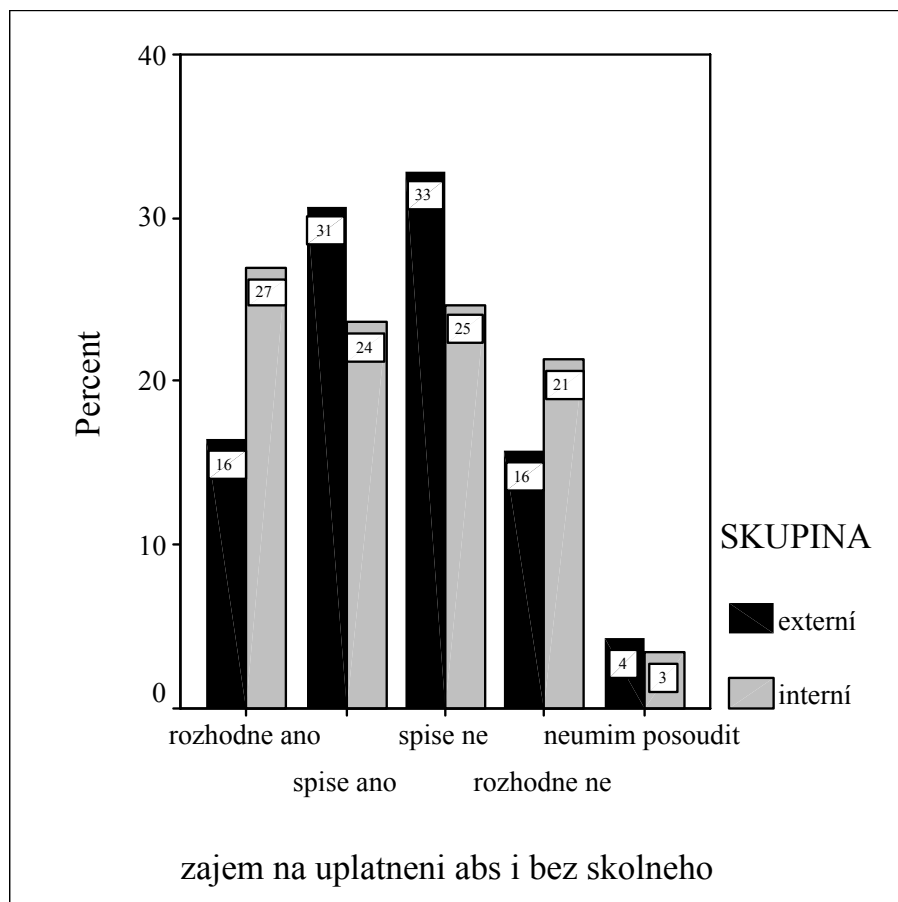
Gamma 0,194

14. Dosáhnout větší zainteresovanosti vysokých škol na tom, jak se jejich absolventi uplatňují na trhu práce, půjde i bez zavedení školného.

	Celkem	Externí	Interní
Rozhodně ano	20,5	16,4	27,0
Spíše ano	27,9	30,7	23,6
Spíše ne	29,7	32,9	24,7
Rozhodně ne	17,9	15,7	21,3
Neumím posoudit	3,9	4,3	3,4

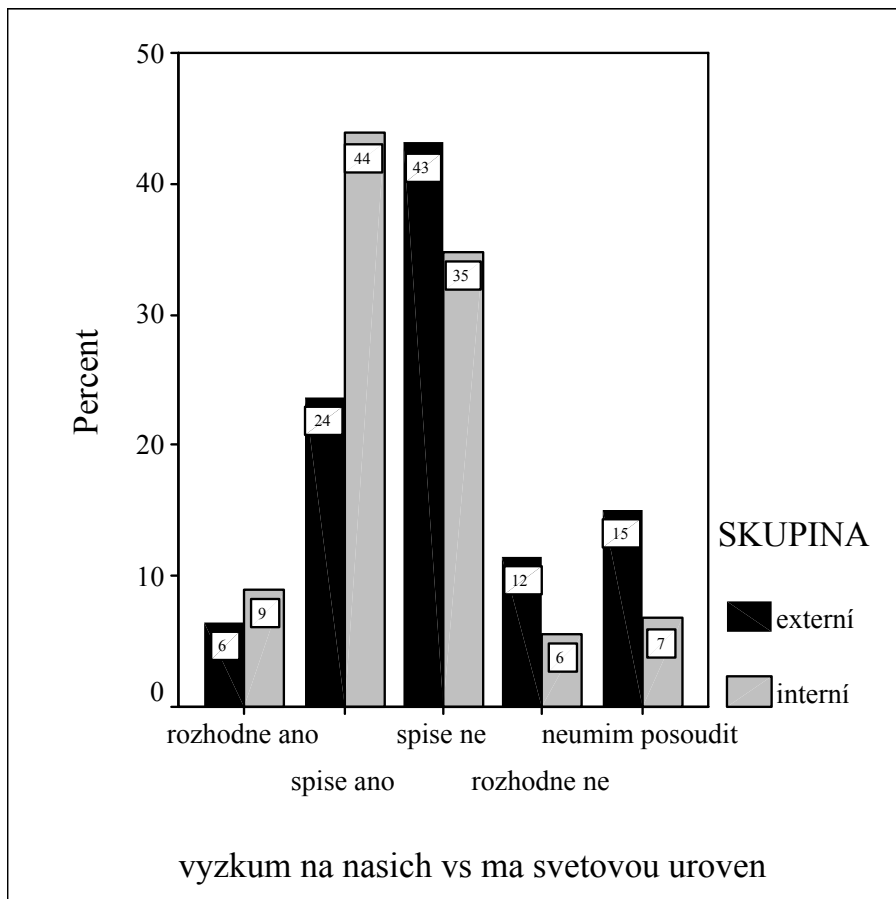
Gamma -0,066

15. Výzkum uskutečňovaný na našich univerzitách má světovou úroveň.

	Celkem	Externí	Interní
Rozhodně ano	7,5	6,5	9,0
Spíše ano	31,6	23,7	43,8
Spíše ne	39,9	43,2	34,8
Rozhodně ne	9,2	11,5	5,6
Neumím posoudit	11,8	15,1	6,7

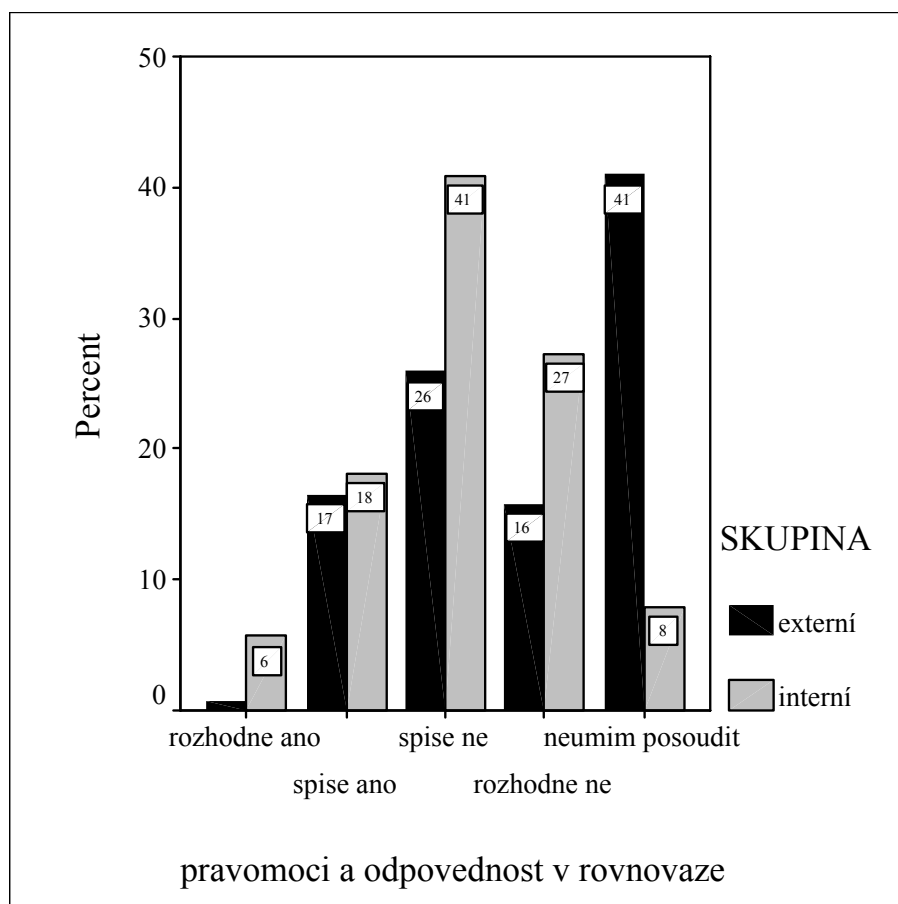
Gamma -0,358

16. Pravomoci a odpovědnost správních rad, managementu a akademických senátů vysokých škol jsou v účelné a účinné rovnováze.

	Celkem	Externí	Interní
Rozhodně ano	2,6	0,7	5,7
Spíše ano	17,2	16,5	18,2
Spíše ne	31,7	25,9	40,9
Rozhodně ne	20,3	15,8	27,3
Neumím posoudit	28,2	41,0	8,0

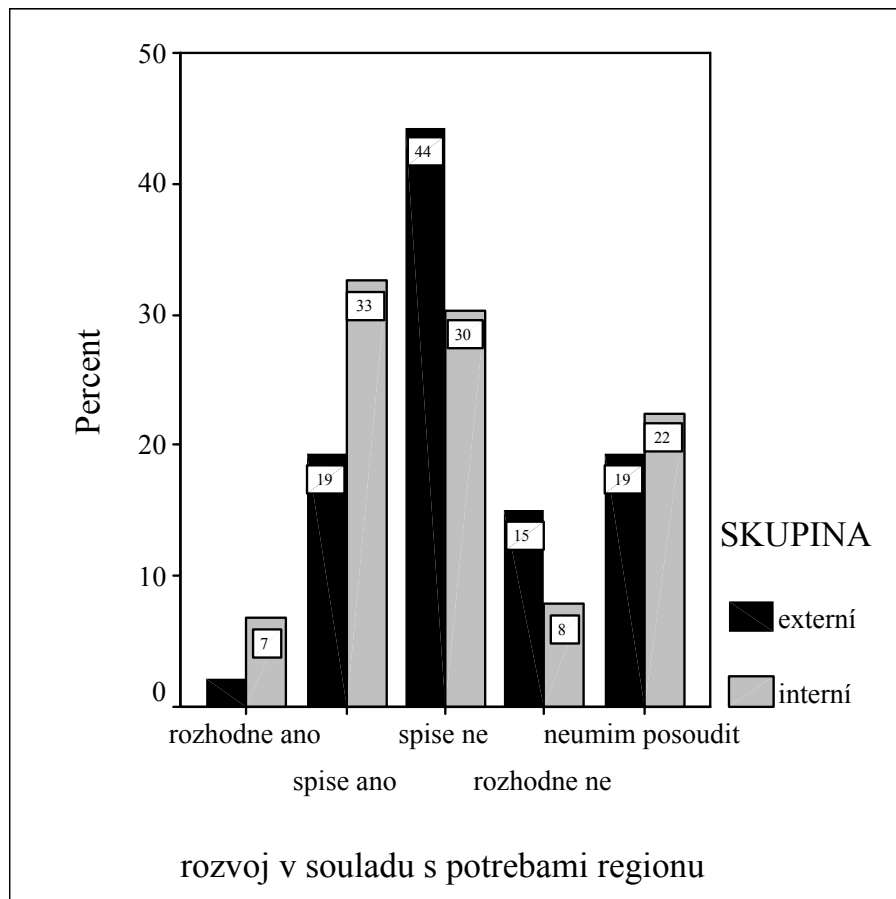
Gamma -0,399

17. Celkový rozvoj terciárního sektoru vzdělávání je v souladu se strategickými potřebami regionů.

	Celkem	Externí	Interní
Rozhodně ano	3,9	2,1	6,7
Spíše ano	24,5	19,3	32,6
Spíše ne	38,9	44,3	30,3
Rozhodně ne	12,2	15,0	7,9
Neumím posoudit	20,5	19,3	22,5

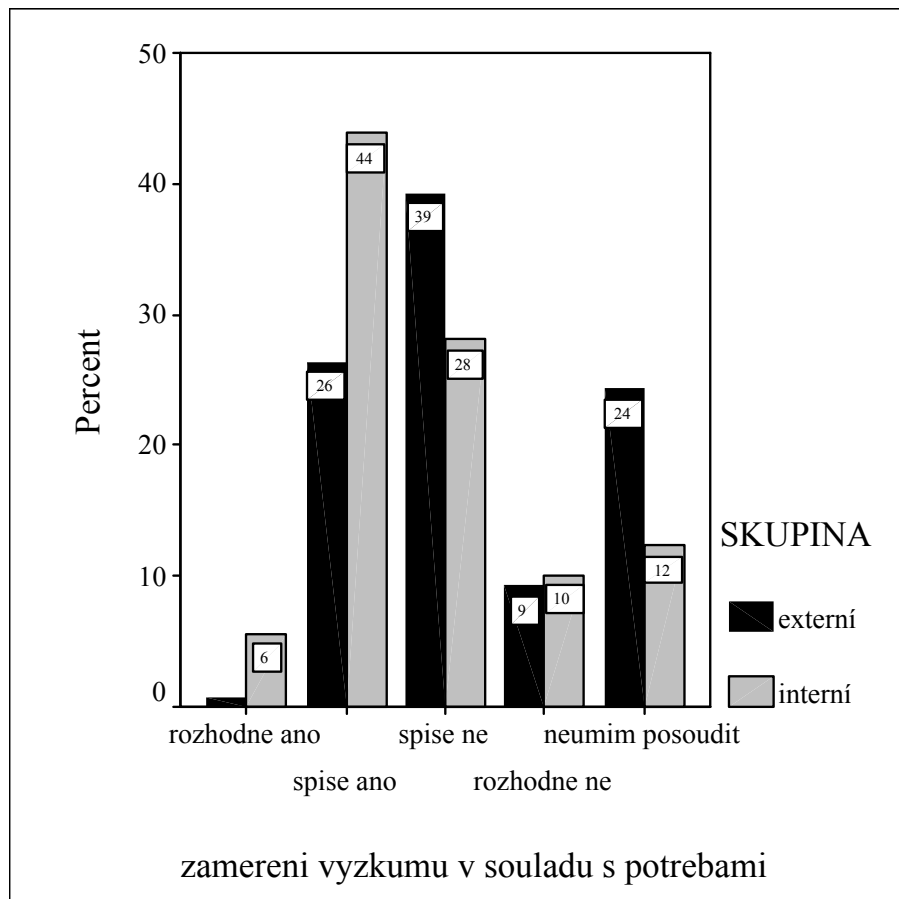
Gamma -0,182

18. Zaměření výzkumu prováděného na vysokých školách je v souladu se strategickými potřebami ČR i jednotlivých regionů.

	Celkem	Externí	Interní
Rozhodně ano	2,6	0,7	5,6
Spíše ano	33,2	26,4	43,8
Spíše ne	34,9	39,3	28,1
Rozhodně ne	9,6	9,3	10,1
Neumím posoudit	19,7	24,3	12,4

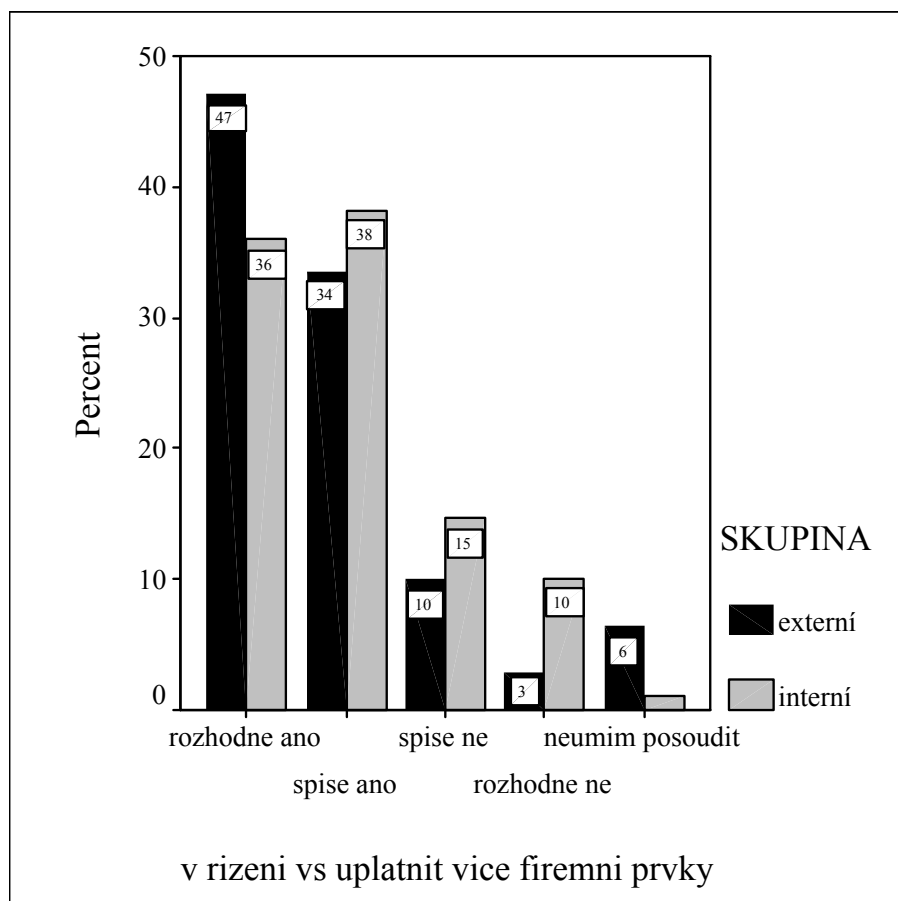
Gamma -0,346

19. V řízení vysokých škol je třeba uplatnit více prvků z oblasti řízení velkých firem.

	Celkem	Externí	Interní
Rozhodně ano	42,8	47,1	36,0
Spíše ano	35,4	33,6	38,2
Spíše ne	11,8	10,0	14,6
Rozhodně ne	5,7	2,9	10,1
Neumím posoudit	4,4	6,4	1,1

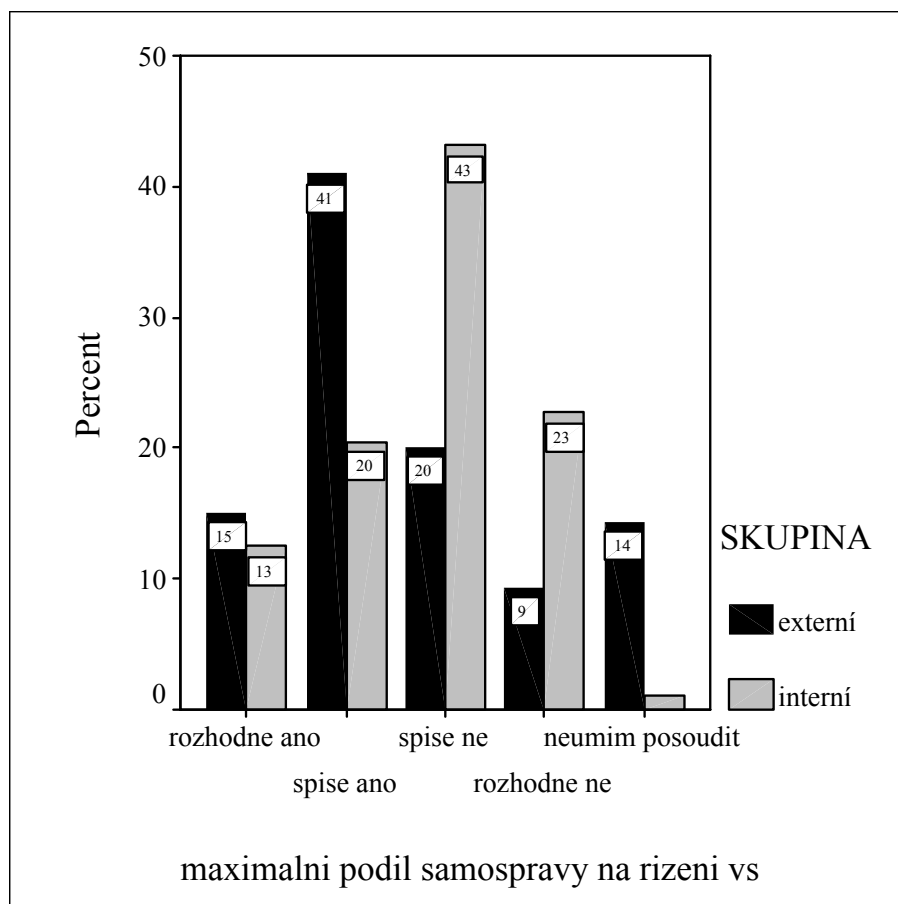
Gamma 0,170

20. Na řízení vysokých škol by se měly v co nejvyšší míře podílet jejich samosprávné orgány (akademické senáty).

	Celkem	Externí	Interní
Rozhodně ano	14,1	15,1	12,5
Spíše ano	33,0	41,0	20,5
Spíše ne	29,1	20,1	43,2
Rozhodně ne	14,5	9,4	22,7
Neumím posoudit	9,3	14,4	1,1

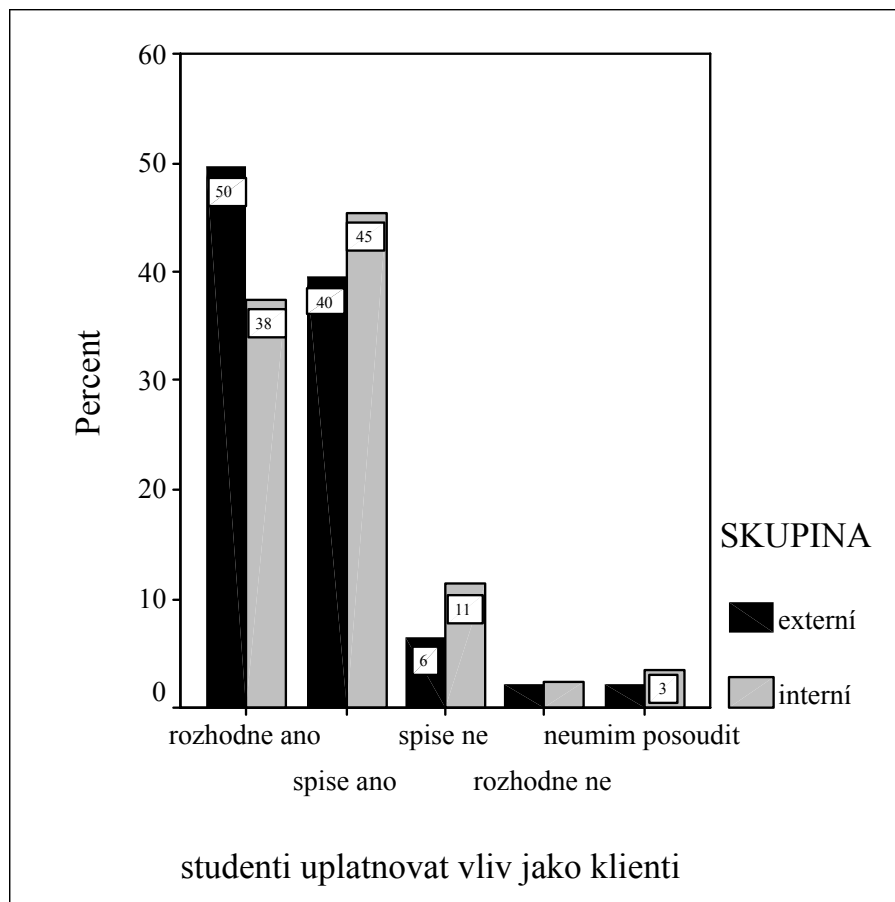
Gamma 0,159

21. Studenti vysokých škol by měli vůči školám svůj vliv uplatňovat především jako jejich klienti.

	Celkem	Externí	Interní
Rozhodně ano	44,9	49,6	37,5
Spíše ano	41,9	39,6	45,5
Spíše ne	8,4	6,5	11,4
Rozhodně ne	2,2	2,2	2,3
Neumím posoudit	2,6	2,2	3,4

Gamma 0,222

Příloha 2 Průvodní e-mail a dotazník

Průvodní e-mail

Vážená paní, vážený pane,

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy připravuje Bílou knihu terciárního vzdělávání, která se má stát východiskem dlouhodobě pojaté reformy našeho vysokého školství. V rámci tohoto projektu Analyticko-koncepční odbor MŠMT požádal Oddělení sociologie vzdělání a stratifikace Sociologického ústavu AV ČR, v.v.i. o provedení krátkého průzkumu názorů na naše vysoké školství jako celek. V této souvislosti bychom Vás chtěli požádat o vyplnění krátkého dotazníku, kterým chceme získat představu o názorech na naše vysoké školství v řadách zainteresovaných skupin a expertů, zejména pak mezi těmi, kteří přichází do styku s absolventy či s výsledky výzkumu a vývoje našich vysokých škol.

Nejde nám o to zjistit míru Vaší skutečné informovanosti o dané oblasti či problému, ale Váš osobní názor, který samozřejmě nemusí být opřen jen o Vaši vlastní zkušenost, ale též o zkušenosti lidí, se kterými spolupracujete či o tomto tématu někdy diskutujete.

Vyplnění příloženého dotazníku a jeho zaslání zpět na uvedenou e-mailovou adresu (blanka.javorova@soc.cas.cz) Vám nebude trvat déle deset minut, pro nás však bude mít velký význam.

Současně bychom Vás chtěli požádat, zda byste mohl/a dotazník před vyplněním přeposlat několika dalším osobám, které splňují alespoň jedno z následujících kritérií:

- a) člen akademické obce vysokých škol;
- b) výzkumný nebo vývojový pracovník mimo vysoké školství;
- c) zaměstnanec státní nebo krajské správy;
- d) politik na celostátní či krajské úrovni;
- e) osoba na střední a vyšší úrovni managementu firmy či podniku;
- f) osoba, o které víte, že se problematikou vysokého školství, výzkumu a vývoje zabývá.

Důvodem této naší neobvyklé prosby (jde o aplikaci tzv. „snowball method“) není jen získat co nejvíce vyplněných dotazníků pro hromadné zpracování, ale též to, aby se minimalizoval přímý vliv organizátorů tohoto šetření na to, kdo bude osloven.

Za Vaši spolupráci a pomoc v získání co nejvíce expertních názorů Vám budeme velmi zavázáni. Současně Vás ujišťuji, že Vaše odpovědi zůstanou anonymní a budou prezentovány výhradně formou hromadného statistického zpracování.

Dr. Aleš Vlk

externí člen týmu připravujícího Bílou knihu terciárního vzdělávání

PhDr. David Václavík, Ph.D., poradce ministryně školství, mládeže a tělovýchovy

Blanka Javorová, projektová manažerka Oddělení sociologie vzdělání a stratifikace Sociologického ústavu AV ČR, v.v.i.

Dotazník pro experty

Vážená paní, vážený pane,

Analyticko-koncepční odbor Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy pověřil Oddělení sociologie vzdělání a stratifikace Sociologického ústavu AV ČR, v.v.i. o provedení krátkého šetření názorů na české vysoké školství v řadách zainteresovaných skupin a expertů, zejména pak mezi těmi, kteří přichází do styku s absolventy či s výsledky výzkumu a vývoje našich vysokých škol. **Šetření je součástí prací na projektu *Bílá kniha terciárního vzdělávání*, který má vyústit v návrh reformy našeho vysokého školství.**

V této souvislosti bychom Vás chtěli požádat o vyplnění krátkého dotazníku, který naleznete v příloze. Zdůrazňujeme, že nám nejde o to zjistit míru Vaší informovanosti, ale o Váš názor, který samozřejmě nemusí být opřen jen o Vaši vlastní zkušenost, ale též o zkušenosti lidí, se kterými spolupracujete či o tomto tématu někdy diskutujete.

Naše otázky jsou ve skutečnosti výroky, se kterými vyjádříte buď souhlas nebo nesouhlas. **Na jednotlivé otázky odpovězte vepsáním křížku (písmena „x“) vedle číslice náležející k odpovědi, která je nejbližší Vašemu názoru. Odpověď „neumím posoudit“ využijte co nejméně.**

Vaše odpovědi zůstanou anonymní a budou zpracovány statistickým způsobem a prezentovány výhradně formou tabulek a grafů.

Dotazník Vám zasíláme e-mailem. Po jeho vyplnění jej co nejdříve, nejpozději však **do čtrnácti dnů po obdržení tohoto e-mailu, zašlete zpět na adresu blanka.javorova@soc.cas.cz**

Předem Vám děkujeme za Váš čas. Vaše odpovědi pro nás budou velmi cenné !

Za tým Bílé knihy terciárního vzdělávání a Oddělení sociologie vzdělání a stratifikace SOÚ AV ČR, v.v.i.

Dr. Aleš Vlk

Člen týmu pro přípravu Bílé knihy terciárního vzdělávání

Blanka Javorová

projektová manažerka

1. Naše vysoké školství výrazně přispívá k tvorbě inovačního potenciálu ČR.

Do posledního sloupce vepište křížek k odpovědi, která je nejbližší Vašemu názoru

Rozhodně ano	1	
Spíše ano	2	
Spíše ne	3	
Rozhodně ne	4	
Neumím posoudit	5	

2. Naše vysoké školství má velký vliv na konkurenceschopnost naší ekonomiky.

Do posledního sloupce vepište křížek k odpovědi, která je nejbližší Vašemu názoru

Rozhodně ano	1	
Spíše ano	2	
Spíše ne	3	
Rozhodně ne	4	
Neumím posoudit	5	

3. Naše vysoké školy dokáží spolupracovat s podniky a dalšími subjekty stejně dobře jako vysoké školy ve vyspělých zemích.

Do posledního sloupce vepište křížek k odpovědi, která je nejbližší Vašemu názoru

Rozhodně ano	1	
Spíše ano	2	
Spíše ne	3	
Rozhodně ne	4	
Neumím posoudit	5	

4. Naše vysoké školy mají pro spolupráci s podniky a dalšími subjekty stejné podmínky jako vysoké školy ve vyspělých zemích

Do posledního sloupce vepište křížek k odpovědi, která je nejbližší Vašemu názoru

Rozhodně ano	1	
Spíše ano	2	
Spíše ne	3	
Rozhodně ne	4	
Neumím posoudit	5	

5. Naše vysoké školy pružně reagují na změny na trhu práce a na kvalifikační potřeby zaměstnavatelů .

Do posledního sloupce vepište křížek k odpovědi, která je nejbližší Vašemu názoru

Rozhodně ano	1	
Spíše ano	2	
Spíše ne	3	
Rozhodně ne	4	
Neumím posoudit	5	

6. Takzvané regionální vysoké školy dokáží pružně reagovat na potřeby regionů a přispívají k jejich rozvoji.

Do posledního sloupce vepište křížek k odpovědi, která je nejbližší Vašemu názoru

Rozhodně ano	1	
Spíše ano	2	
Spíše ne	3	
Rozhodně ne	4	
Neumím posoudit	5	

7. Studijní programy i výuka na našich univerzitách drží krok s vývojem poznání a výzkumu ve světě.

Do posledního sloupce vepište křížek k odpovědi, která je nejbližší Vašemu názoru

Rozhodně ano	1	
Spíše ano	2	
Spíše ne	3	
Rozhodně ne	4	
Neumím posoudit	5	

8. Vzdělání poskytované našimi nejlepšími univerzitami je co do kvality srovnatelné se vzděláním poskytovaným ostatními evropskými univerzitami.

Do posledního sloupce vepište křížek k odpovědi, která je nejbližší Vašemu názoru

Rozhodně ano	1	
Spíše ano	2	
Spíše ne	3	
Rozhodně ne	4	
Neumím posoudit	5	

9. Vzdělání poskytované našimi nejlepšími univerzitami je co do kvality srovnatelné se vzděláním poskytovaným univerzitami v USA, Austrálii a Kanadě.

Do posledního sloupce vepište křížek k odpovědi, která je nejbližší Vašemu názoru

Rozhodně ano	1	
Spíše ano	2	
Spíše ne	3	
Rozhodně ne	4	
Neumím posoudit	5	

10. Naše vysoké školy již dokáží uspokojit poptávku po vysokoškolském vzdělání.

Do posledního sloupce vepište křížek k odpovědi, která je nejblíže Vašemu názoru

Rozhodně ano	1	
Spíše ano	2	
Spíše ne	3	
Rozhodně ne	4	
Neumím posoudit	5	

11. Naprostá většina talentovaných mladých lidí, kteří chtějí studovat na vysoké škole, dostane šanci studovat obor, který by si přáli.

Do posledního sloupce vepište křížek k odpovědi, která je nejblíže Vašemu názoru

Rozhodně ano	1	
Spíše ano	2	
Spíše ne	3	
Rozhodně ne	4	
Neumím posoudit	5	

12. Kdyby výdaje na vysoké školství u nás dosáhly úrovně vyspělých zemí, kvalita poskytovaného vzdělání na většině vysokých škol by se výrazně zvýšila.

Do posledního sloupce vepište křížek k odpovědi, která je nejblíže Vašemu názoru

Rozhodně ano	1	
Spíše ano	2	
Spíše ne	3	
Rozhodně ne	4	
Neumím posoudit	5	

13. Rozpočty jednotlivých institucí terciárního vzdělávání by měly být výrazně závislé na tom, jak dobře se jejich absolventi uplatňují na trhu práce.

Do posledního sloupce vepište křížek k odpovědi, která je nejblíže Vašemu názoru

Rozhodně ano	1	
Spíše ano	2	
Spíše ne	3	
Rozhodně ne	4	
Neumím posoudit	5	

14. Dosáhnout větší zainteresovanosti vysokých škol na tom, jak se jejich absolventi uplatňují na trhu práce, půjde i bez zavedení školného.

Do posledního sloupce vepište křížek k odpovědi, která je nejblíže Vašemu názoru

Rozhodně ano	1	
Spíše ano	2	
Spíše ne	3	
Rozhodně ne	4	
Neumím posoudit	5	

15. Výzkum uskutečňovaný na našich univerzitách má světovou úroveň.

Do posledního sloupce vepište křížek k odpovědi, která je nejbližší Vašemu názoru

Rozhodně ano	1	
Spíše ano	2	
Spíše ne	3	
Rozhodně ne	4	
Neumím posoudit	5	

16. Pravomoci a odpovědnost správních rad, managementu a akademických senátů vysokých škol jsou v účelné a účinné rovnováze.

Do posledního sloupce vepište křížek k odpovědi, která je nejbližší Vašemu názoru

Rozhodně ano	1	
Spíše ano	2	
Spíše ne	3	
Rozhodně ne	4	
Neumím posoudit	5	

17. Celkový rozvoj terciárního sektoru vzdělávání je v souladu se strategickými potřebami regionů.

Do posledního sloupce vepište křížek k odpovědi, která je nejbližší Vašemu názoru

Rozhodně ano	1	
Spíše ano	2	
Spíše ne	3	
Rozhodně ne	4	
Neumím posoudit	5	

18. Zaměření výzkumu prováděného na vysokých školách je v souladu se strategickými potřebami ČR i jednotlivých regionů.

Do posledního sloupce vepište křížek k odpovědi, která je nejbližší Vašemu názoru

Rozhodně ano	1	
Spíše ano	2	
Spíše ne	3	
Rozhodně ne	4	
Neumím posoudit	5	

19. V řízení vysokých škol je třeba uplatnit více prvků z oblasti řízení velkých firem.

Do posledního sloupce vepište křížek k odpovědi, která je nejbližší Vašemu názoru

Rozhodně ano	1	
Spíše ano	2	
Spíše ne	3	
Rozhodně ne	4	
Neumím posoudit	5	

20. Na řízení vysokých škol by se měly v co nejvyšší míře podílet jejich samosprávné orgány (akademické senáty).

Do posledního sloupce vepište křížek k odpovědi, která je nejbližší Vašemu názoru

Rozhodně ano	1	
Spíše ano	2	
Spíše ne	3	
Rozhodně ne	4	
Neumím posoudit	5	

21. Studenti vysokých škol by měli vůči školám svůj vliv uplatňovat především jako jejich klienti.

Do posledního sloupce vepište křížek k odpovědi, která je nejbližší Vašemu názoru

Rozhodně ano	1	
Spíše ano	2	
Spíše ne	3	
Rozhodně ne	4	
Neumím posoudit	5	

Na závěr několik údajů pro statistické zpracování

22. Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

Střední bez maturity nebo nižší	1	
Střední s maturitou	2	
Vysokoškolské	3	

23. Studoval/a nebo pobýval/a jste alespoň nějakou dobu na některé zahraniční univerzitě nebo výzkumném pracovišti?

Ano	1	
Ne	2	

24. Sledujete veřejnou a politickou diskusi o našem vysokém školství?

Ano, s velkým zájmem	1	
Ano, jen příležitostně	2	
Ne	3	

25. Působíte na některé z našich vysokých škol?

Ano – jako interní vyučující	1	
Ano – jako externí vyučující	2	
Ne	3	

26. Jak by se dalo nejlépe charakterizovat Vaše zaměstnání či postavení?

Zaměstnanec státní správy na vyšší úrovni (ředitel odboru a výše)	1	
Zaměstnanec státní správy - ostatní	2	
Akademický funkcionář – management vysoké školy či fakulty	3	
Akademický funkcionář – člen samosprávy (senátu) vysoké školy či fakulty	4	
Vysokoškolský učitel	5	
Vědecký nebo výzkumný pracovník mimo vysoké školství	6	
Člen vedení soukromé firmy	7	
Zaměstnanec soukromé firmy	8	
Podnikatel	9	
Politik či zastupitel na krajské nebo nižší úrovni	10	
Politik na celostátní úrovni	11	
Novinář	12	
Ostatní	13	

27. Ve kterém kraji převážně působíte?

Vepište, prosím, název kraje: _____

Ještě jednou Vám za Vaše odpovědi za celý tým děkuji.